Bi-weekly in Andhra Desa The only Telugu Newspaper
For H. E. H. The Nizam's Dominions

గోలకొండ పత్రిక

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును

సంవత్సర చందా రూ ౭ | హైదరాబాదు దక్కన్
అర్ధ సం॥ ,, ౩-౧౨-౦ |
విడిప్రతిక ౦-౧-౪ | Golconda Patrika. Hyderabad, Dn. | [illegible]

సంపుటము ౭ | శా. శ. ౧౮౫౪ అంగీరసనామ సం॥ర ఆశ్వీజ శు॥ ౭ బుధవారము 5-10-32 | సంచిక ౬౩

ప్రపంచ పరిణామము

యిరాక్ యొక్క నూతనజాతీయత

(డాక్టరు ల క సుందరం గారు)

ఇరువదవ శతాబ్దారంభ సమయమున సమీప ప్రాచ్య సామ్రాజ్యములు నూతనమగు ఆకృతిని దాల్చినవి. అప్పటిలో తురిష్క ప్రభువులగు ఒటోమన చక్రవర్తులయొక్క ప్రతిష్ఠ అణగిపోయెను. పటుత్వము నశించిపోవుటచేత వారలు "యిరోపాఖండ రోగిష్ఠులు" అని పిలువబడుచు వచ్చిరి. నూయజుకాలువ బ్రిటిషువారి స్వాధీనములోనికి వచ్చినది. ఈజిప్టుదేశము పేరునకు మాత్రము తురిష్కులయొక్క పాలనకు లోబడియుండుచు తెలిపిచిన పరిపాలనవిధాన ప్రశాంతి ప్రమాణములు విఫలములై ఈజిప్టుదేశము బ్రిటిషువారి పలుకుబడి క్రిందికి వచ్చెను. యికనైరోపాఖండమున వంద [illegible] తురిష్కరాజధానులన్నియు [illegible] జొచ్చెను. గ్రీసు, బల్గేరియా, అల్బేనియా, రుమేనియా [illegible] రాష్ట్రములు కూడ విరసనభావమును [illegible] ను. యుద్ధకాలమునకు పూర్వమే ఈజిప్టు బ్రిటిషువారి సహాయమువలన వ్యతిరిక్త [illegible] సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును సంపాదింపగలైను.

యుద్ధకాలమునందు తురిష్కరాష్ట్రముయొక్క రూపము మారిపోయెను. యింగ్లండుయొక్క ప్రభృతులందరు అన్నివైపులనుంచి యుద్ధము [illegible] చిరి. తుదకు భారతీయ సైనికులు కూడ తుర్కులని విచ్ఛిన్నము చేయుటకుగాను మెసపొటేమియాలో యుద్ధముజేయుట తటస్థించెను. తురిష్క విరిగిపోయెను. అన్నివైపులనున్న రాజధానులు బ్రిటిషు ఫ్రెంచి సేనలచే స్వాధీనపరచుకొనబడెను. తిరుగుబాటులు మిక్కుటము లాయెను. అబ్దుల్ హమీదు చక్రవర్తి దేశమును విడచి పలాయితుడాయెను. కెమాల్ పాషాయొక్క నూతనతురిష్క ప్రజాహిత పరిపాలనమును లేవదీసి పన్నెండ్లకు ౧౯౨౨లో గ్రీసువారిని నోడించి దేశీయ జాతీయ గౌరవమును నిలువబెట్టగలిగెను. [illegible] కెమాల్ పాషా పూ

[illegible] తుర్కీ రాజధానులను నూతనము జాతీయ [illegible] కిందకు తీసుకొని రాజులకపోయెను

"ఇమాందేటుల" విధానము

వాటి స్వరూపము

చెదిరిపోయిన రాజధానులయొక్క [illegible] అని నారీసు సంధివల్లను వారు [illegible] తీవ్రము చర్చలు గావించిరి. యుద్ధవ్యవహారముల [illegible] ఆక్రమించుకొనిన సేనలు [illegible] రాజధానులను తమ ప్రభుత్వములయొక్క పరిపాలనకు వప్పగించిన దోషమేమియు యుండదని పేరొకొనిరి. మా [illegible] యొక్క అభిప్రాయమును [illegible] స్వేచ్ఛనుండియున్న [illegible] అమెరికా [illegible] విల్సనుగారు [illegible] రాష్ట్రములయొక్క రాజధానులను [illegible] యిక్కడ [illegible] ఆ రాజధానుల ప్రజలు తమయొక్క స్వకీయ శక్తిని చూపింపవలసిన యావశ్యకమున్నదనియు వీరు అప్పటిలో [illegible] అలవడి యుండని [illegible] పరిపూర్ణ [illegible] అనుభవము [illegible] రాష్ట్రప్రజలు [illegible] రాష్ట్రములు [illegible] ప్రయత్నములు [illegible]

యు, వీరు [illegible] విల్సను నాయకుని [illegible] దేశమునకు [illegible] అనబడు రాజకీయ విధానమునకు [illegible] యున్నది.

యుద్ధము [illegible] తీరు [illegible] దేశ [illegible] స్వాటు [illegible] బయలుదేరియున్నది. జర్మనీ, తుర్కీ రాష్ట్రముల సామ్రాజ్యమునందున్న కొన్ని జాతులు స్వరాజ్యార్హిగావు [illegible] వారికి సహాయము చే [illegible] భాగము [illegible] చిన్నపుస్తకము [illegible] వీరి అభిప్రాయము [illegible] నిజాశ్రితిని [illegible] దమ్మునటు చేసెను.

దక్షిణ ఆఫ్రికాయందుగల జర్మనీయొక్క సామ్రాజ్యమునందలి రాజధానులకు [illegible] అని పిలువబడుచున్నవి. [illegible] ఆస్ట్రేలియా [illegible] స్వేచ్ఛ [illegible] తుర్కీరాష్ట్రమును గురించి విచారింతము. [illegible]

ష్ట్ర పరగణా [illegible] లోనే స్వాతంత్ర్యము వా [illegible] వింప గల్గినది. ఇంకను మిగిలిపోయిన పాలెస్టీన్, సిరియా, మెసపొటేమియాలు విషయమును గూర్చి సంధిపత్రమునందు [illegible] వించిరి. వీనికిగూడ మాండేటులుగా జేసిన గాని వీలులేదని [illegible] హించి అట్లు [illegible] చిరి.

మాండేటుల [illegible]

[illegible] మాండేటుల [illegible] ప్రభుత్వము లవలన [illegible] తీర్మానించినవి. వీటికి "ఏ", "బి", "సి", మాండేటులను మనము వ్యవహారము [illegible] తుర్కీ రాష్ట్రమునుండి చీలక్రియబడిన రాజ్యములకు నాగరికత [illegible] హీనము [illegible] [illegible] వి చుటుల జేసి [illegible] రాజ్యము [illegible] "ఏ", "బి", "సి", మాండేటులు [illegible] స్వతంత్రము [illegible] న రాజ్యములై [illegible] వీటిలో [illegible] అనుభవము [illegible] మాండేటుకి, అనగా [illegible] యీ రాజ్యము [illegible] ఉన్న [illegible] ఆర్థిక [illegible] [illegible] అనుభవ [illegible] [illegible] మాండేటు [illegible] [illegible] మాండేటు, [illegible] రాష్ట్ర [illegible] [illegible] నవచ్చును.

ఈ విధ [illegible] తుర్కీ [illegible] [illegible] [illegible] మాండేటు [illegible].

[illegible]	సహాయ [illegible]
"ఏ" [illegible]	[illegible]
" [illegible]	"
" [illegible]	"
" సిరి [illegible]	[illegible]
" [illegible]	"
"బి" తూర్పు [illegible]	[illegible]
" [illegible]	[illegible]
"సి" [illegible]	[illegible]
" [illegible]	[illegible]

ఈ జాబితా [illegible] [illegible] [illegible] రాష్ట్ర [illegible] [illegible] దేశముల [illegible] మాండేటుల [illegible] [illegible] ఇంగ్లండు [illegible] [illegible] భారత [illegible] రాష్ట్రము [illegible] [illegible] భారత దేశీయ ప్రభుత్వమునకు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1919 [illegible] మాండేటు [illegible] లోనికి వ

[illegible] అందువలన హీనమగు రాజ్యాంగ [illegible] అనుభవించుచున్న భారతదేశమునకు [illegible] మాండేటు [illegible] విలులేదని నిర్ధారణ జేయబడినది. భారతదేశమునకు [illegible] తెంగ [illegible] మాండేటు [illegible] యింగ్లండునకు [illegible] [illegible] ఇదే [illegible] ఫ్రాన్సు, జపాను దక్షిణ ఆఫ్రికా [illegible] ఆస్ట్రేలియా [illegible] మాండేటుల [illegible] యున్నవి

ఇటీవల మాండేటు విధానములను [illegible] [illegible] వెత్త [illegible] వెను. "మాండేటులు [illegible] జనితము [illegible] నము, [illegible] [illegible]" [illegible] మాండేటు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ప్రజల [illegible] కుదుర్చవలసినట్లుగా ప్రజలకు [illegible] [illegible] మాండేటు [illegible] రాజనీతి [illegible] యుద్ధము [illegible] రాష్ట్రములను, పరాజయ రాష్ట్రదేశ [illegible] దేశీయ ప్రజలయొక్క యనుమతి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మాండే [illegible] సహాయము [illegible] [illegible] ముల [illegible]

[illegible] పాలెస్టీ మదేశము [illegible] [illegible] ఉల్లంఘించుచునే యున్నది. కావున [illegible] లు [illegible] ప్రజల అనుమతితోడనే సహాయ రాష్ట్రములు మాండేటులను ఆక్రమించుకొని, అట్టి [illegible] ఆదేశ [illegible] స్వాతంత్ర్య [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కొన్ని [illegible] రాష్ట్రములు [illegible] మరికొన్ని [illegible] [illegible] స్వీకరించి [illegible] [illegible] సమితి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] దేమాములేదు.

సమీపప్రాచ్యము మాండేటులు

[illegible] మాండేటు [illegible] సమీపప్రాచ్యము [illegible] [illegible] అయిన మాండేటు [illegible] ఏక్లాసు మాండేటులుగా అంగీకరింపబడినవి. [illegible] పూర్వమే కొన్ని రాష్ట్రములు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] దేశ [illegible] [illegible] [illegible] మాండేటు [illegible] [illegible] సమీపప్రాచ్య మాండేటులలో కొన్నిటి [illegible] విపులముగా [illegible].

[illegible] ప్రాధాన్యమును విశదముగ [illegible] కటింగలదు. ప్రపంచ చరిత్రాంశమును నిర్ధారణ [illegible]లో మహమ్మదీయ మతాలంబులకు ప్రాముఖ్యస్థానము కలదు. మొరాకో మొదలుకొని, చీనావరకును, తుర్కీ మొదలుకొని జావా వరకును మహమ్మదీయ రాష్ట్రములు పెక్కులుగల వు. నేనిదివరలో తుర్కీనిగురించి వ్రాసిన వ్యాసమునందు సమీప ప్రాచ్యము యొక్క ప్రాముఖ్యతను గురించి ముచ్చటించియే యుంటిని. తుర్కీ, పర్షియా, అఫ్గనిస్థానములందు శోభాయుతమగు ప్రభుత్వము లుద్భవించినవి. వీటికంటె హీన దశయందున్న యితర మహమ్మదీయ రాష్ట్రములకు గూడ ఆత్మగౌరవము, దేశీయ సంపత్తుల యందు అధికమగు ఆశేపొడముటలో సందేహము లేదు. యిప్పటి యిట్టి ప్రయత్నములు చేయు రాష్ట్రములలో ప్రథమస్థానము నలంకరించి యున్నది.

ఇక మాండేటు దేశములయొక్క స్థితి విచారించినచో సహాయ రాష్ట్రములు తమను ఆ[illegible]ముగా పిప్పిజేయుచున్న పనియు వారి [illegible] తొలగింప బడిన గాని నిజమైన దేశీయ [illegible]ము జాతీయతలకు తావులేదనియు, యీ [illegible]ములు గ్రహించినవి. ముఖ్యముగా సమీప ప్రాచ్యమునందు గల మహమ్మదీయ రాష్ట్రములన్నియు నేకీభవించి పనిచేసినచో "సంఘీభావము బలమను" సూత్రముయొక్క ఫలితములు చేకూరగలవనియు గూడ యీ దేశీయులకు బోధపడి యుండెను.

ఇటీవల నానారాష్ట్రీయ మహమ్మదీయ మతైక సభయొకటి జరూసలము పట్టణమందు జరిగియుండెను. యీ సభయందు ప్రపంచమునందంతటను చెదరియుండిన మహమ్మదీయులయొక్క నానాస్వతంత్ర దేశములను మత సంప్రదాయములను బలపరచి కేంద్రీకరించుటకుగాను ప్రయత్నములు జరుపబడియున్నవి. ఇదే విధముగా సమీప ప్రాచ్య మహమ్మదీయ దేశము రాజకీయ విషయములందుకూడ కేంద్రీకరణము కొరకు నిరీక్షించుచున్నవి.

ఈ కారణము వలన సమీపప్రాచ్య మాండేటులయొక్క పర్యవసానములను గురించి మనము విచారింపవలసి యున్నది

పూనా ఒడంబడిక

ఒడంబడికపై నందరును సంతకములుచేసి

బొంబాయి గవర్నరుకు అందచేయుట

ఒడంబడికను

గాంధిమహాత్ము డామోదించుట

షరతుల వివరములు

౧. సమిష్టినియోజక వర్గములవలన ఎన్నుకోబడ వలసిన స్థానములలో యీదిగువ వివరింపబడిన రాష్ట్రీయ శాసనసభలలో అస్పృశ్యుల కీటుల స్థానములు ప్రత్యేకింపబడవలెను.

మదరాసు	౩౦
బొంబాయి సింధు	౧౫
పంజాబు	౮
బీహారు ఒరిస్సా	౧౮
మధ్యరాష్ట్రములు	౨౦
అస్సాము	౭
బెంగాలు	౩౦
సంయుక్తరాష్ట్రము	౨౦
మొత్తము	౧౪౮

ప్రధానమంత్రి ప్రకటనలో వివరింపబడిన శాసనసంఘసభ్యుల మొత్తము సంఖ్యను బట్టి యీ అంకెలు స్థిరపరుపబడెను.

౨. సమష్టినియోజకవర్గమునకు సంబంధించిన వోటరుల పట్టికలో వోటరులుగా నంగీకరింపబడిన అస్పృశ్యులందరును ప్రథమ నియోజక వర్గముగా నేర్పడి అస్పృశ్యుల కేర్పరుపబడిన ప్రత్యేక స్థానములలో స్థానమునకు నలుగురు అస్పృశ్యులను ఎన్నుకొనవలెను. వీరు సింగిలువోటు పద్ధతినే యెన్నుకొనవలెను. ఈ రీతిగా జరిగిన యెన్నికలలో మిక్కిలి హెచ్చువోట్లు వచ్చినవారు స్థానమునకు నలుగురి వంతున సమష్టి నియోజకవర్గములచే యెన్నుకొనబడుటకు నిలువవలెను. రెండవ యెన్నిక సమిష్టినియోజకవర్గములవలననే జరుగును.

౩. భారత శాసనసంఘ సభలకుకూడ అస్పృశ్యులకు ప్రత్యేక స్థానములుండును. ఆ స్థానములకు గూడ పైని తెలుపబడిన రీతినే మొదట అస్పృశ్యులును పిమ్మట సమిష్టి నియోజకవర్గమువారును యెన్నుకొనవలెను.

౪. బ్రిటిషు యిండియాలోని సమష్టి నియోజక వర్గమువారిచే భారత శాసనసభలకు యెన్నుకొనబడుటకు నిర్ణయింపబడిన స్థానములలో ౧౦౦ కి ౧౮ వంతున అస్పృశ్యులకు ప్రత్యేకింపవలెను.

౫. మొదటి పదియేండ్లవరకు మాత్రమే యీ రీతిగా ప్రాథమికముగను రెండుసారులు యెన్నికలు జరుగవలెను. అటుపిమ్మట సమష్టి నియోజక వర్గమువలన మాత్రమే యెన్నికలు జరుగవలెను. రెండు పార్టీలవారును యిష్టపడినచో యీలోగానే దీనిని రద్దుపరచవచ్చును

౬. అన్ని శాసన సభలలోను అస్పృశ్యులకు ప్రత్యేక స్థానముల నేర్పరుచుట అనవసరమని రెండు పార్టీలవారును కలసి నిశ్చయించువరకును యీ పద్ధతి యమలులోనుండును.

౭. భారత శాసన సభలకు రాష్ట్రీయ శాసనసభలకును అస్పృశ్యులలో వోటరుల అర్హతలు లోధియను కమిటీవారి నివేదికలో సూచింపబడినటులు ఉండవలెను.

౮. స్థానికసంఘముల సభ్యతలను ప్రభుత్వోద్యోగములను బట్టియును ఒక వ్యక్తి అస్పృశ్యుడైనను కారణమున నెట్టి అవర్హతయును కలుగగూడదు. ఉద్యోగముల కొరకు టకు నిర్ణయింపబడిన విద్యావిషయికములను అర్హతలను కలిగియున్న యెడల అట్టి విద్యాధికులగు అస్పృశ్యులకు న్యాయముగా రావలసినన్ని పదవులను వారు బడయగలుగుటకు సకల ప్రయత్నములును చేయబడును.

౯. ప్రతిరాష్ట్రములోను విద్యాశాఖావ్యయములకు ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తములో అస్పృశ్యుల విద్యాభివృద్ధికి చాలినంతధనము ప్రత్యేకింప బడవలెను.

—మరికొన్ని షరతులు ఒడంబడికలో గలవు.

పూనాలోనున్న పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, సర్ తేజబహదురు సప్రూ, ఎం. ఆర్. [illegible]కరు, బిర్లా, రావు బహద్దరు ఎం సి. రాజా, డాక్టరు అంబేద్కరు, డా॥ సోలంకి. రా॥ బ॥ శ్రీనివాసను, పి. [illegible], రాజభోజ, శివరాజా. సి. రాజగోపాలాచారి, ఎం. జకర్, సర్ సి. వి. మెహతా. గవాయి, దేవధారు, కప్రోల్కరు, ఎ. వి. ఠక్కరు, బఖలే, బాబురాజేంద్రప్రసాదుగారు మున్నగు నాయకు లందరును ఒడంబడికపైన సంతకములను చేసిరి.

బాలికల ఉన్నతపాఠశాల హైదరాబాదు.

గ్రంథాలయ శాఖ

విజ్ఞప్తి

పూనాలోని మహిళవిశ్వవిద్యాలయపద్ధతి ననుసరించి మాతృభాషద్వారా ఉన్నత విద్య గరపు నుద్దేశముతో హైదరాబాదు నగరమునందు బాలికల ఉన్నత పాఠశాల నాలుగు సంవత్సరముల క్రితము స్థాపింపబడినది. అయ్యది సక్రమాభివృద్ధినొంది సంపూర్ణమైన ఉన్నత పాఠశాలగా ప్రస్తుతము కేంద్రసంఘమువారిచే నడపబడుచున్నది. ప్రవేశపరీక్షకు బాలికలు సిద్ధమగుచున్నారు. ఆంగ్లేయభాష నిర్బంధముగ నేర్పబడుచున్నది. ఉన్నత పాఠశాల కనుబంధముగ సాహిత్య, చారిత్రకాది గ్రంథ సముదాయ సమన్వితంబైన గ్రంథాలయ మొండు టత్యంతవసరముగ స్త్రీవిద్యాభిమానులగు ఉదారమహాశయుల సహాయముతో నడపబడుచున్న పాఠశాలయందు పాఠ్యగ్రంథములతోబాటు ఇతర (reference) పుస్తకములను కొనుటకు ఆర్థికస్థితి అనుకూలముగలేదు. అయినను నీ యవసరమును త్రోసిపుచ్చుటకు గూడ వీలులేదు. పాఠశాలయందు విద్యార్థినీ సంఘమొకటి [illegible] వక్తృత్వసభలును, ఉపన్యాస సభలు సమావేశ[illegible]మున్నవి. ఇట్టి సభలయందు పాల్గొనుటకు [illegible] విద్యార్థినులకు వివిధగ్రంథపఠన కవకాశము [illegible] కలిగించ వలసిన యవసర మనుదినము కన్పట్టు[illegible]న్నది.

ఆంధ్రసోదరీ సమాజమువారు [illegible] గ్రంథములను పాఠశాలలో విద్యార్థినీ [illegible] కల్పగించియున్నారు. శ్రీయుతులు [illegible] హనుమంతరావుగారు ఎం. ఎ ఎల్. టి, ఇల్లెందుల సీతారామరావుగారు ఎం. ఎ. శివరామ కృష్ణయ్యగారు బి. ఏ. ఎల్. టి. ఆదిరాజు వీరభద్రరావుగారు, పద్మనాభ అయ్యంగారు, మున్నగు మహాశయులు గ్రంథములను దానముగా దయచేసి విద్యార్థినుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి. ఇట్లే గ్రంథకర్తలును, తదితరులును ఆంధ్ర ఆంగ్ల గ్రంథములను దయచేసి గ్రంథాలయ శాఖాభివృద్ధికి తోడ్పడెదరుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

పాఠశాలయందు పత్రికాపఠన మందిరము గూడ నేర్పడియున్నది. ఇయ్యది స్త్రీల అభ్యుదయమునకై అపారమైన సేవజేసినట్టి భారత పితామహుడని బిరుదువడసిన దాదాభాయి నౌరోజీగారిపేర నెలకొల్పబడినది. దాదాభాయి నౌరోజీగారి స్మారకసంఘము వారు [illegible] రూపాయల వార్షిక విరాళమును దయచేయుచున్నారు.

మిస్ చార్‌గారు వివేకవతియను పత్రికను శ్రీమతి నాంపల్లి లక్ష్మీబాయిగారు గృహలక్ష్మిని, మిస్ ఖుర్షీద్‌గారు పిల్లాయువను పత్రికను ఉచితముగా నొసంగుచున్నందుకు కృతజ్ఞతావందనములర్పించుచున్నాము. వీరివలెనే ఇతర స్త్రీ విద్యాభిమానులును పత్రికల నంపినచో కృతజ్ఞులమగుదుము.

ఇట్లు

సు. ప్రతాపరెడ్డి

మా. హనుమంతరావు

కార్యదర్శులు

వై. ఆ. శాస్త్రిగారు

మహాత్మునకు తంతి సంపుట

ప్రధానమంత్రికి గూడ తంతి సంపుట

"మీరు మీకు సహజమగు విఖ్యాతమగు నిరుపమానమునగు రీతిని చేసిన అత్యద్భుతమగు త్యాగమునకు కోట్లకొలది ప్రజలు ఆనందభరితులై మనఃపూర్వకముగా మిమ్మాశీర్వదించుచున్నారు. మొదట నేను సంశయాత్ముడనై చకితుడనైతిని. కాని ఫలితమును బట్టి "అంటరానివారిలోను, చేరరానివారిలోను మీరే అగ్రగణ్యులు" అను విషయమిపుడు నిర్ధారణమైనది." అని శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు మహాత్మునకు ౨౫ వ తేది తంతివార్త నంపిరి. ౨౬ [illegible] ప్రధానమంత్రికి తంతివార్త నంపిరి.

పత్రికా ద్వారా ప్రజల నివేదనము

ఖమ్మం తాలూకా

తహశీలుదారు సాహెబుగారి నూతన గష్తి

ఈ తాలూకా తహశీలుదారు సాహెబుగారు ఇటీవలనొక నూతన దారుణాస్త్రమును గ్రామోద్యోగులపై ప్రయోగించి నారు. తహశీలువారి ౧౩౫౮ ఫ॥ ౧౦ అమర్దాదు స్న ౧౩౪౮ వ తేది గష్తి: సారాంశము: మాలిపటేలు పట్వారీ హాజరీ తో శ్వాలి పటేలు సా॥ ౫ హాజరీ కిఠాబునందు గ్రామము పేరు వ్రాసి తత్‌క్షణం "బమూజిబ్ హుకుం" అని కిఠాబులో చేయవలయును. పూర్వకాలమున పోలీసు పటేండ్లకు హాజరీ వుండి ప్రతి మాసమును వచ్చి కొని అధికారులకు హాజరీ నిచ్చెడివారు. ౧౩౪౮ ఫ॥ ౧౨ తేది స్న ౧౩౫౫ వ సం॥ గష్తి ద్వారా "మాలిపటేలు పట్వారీ" అను పదమును భాగము చేయుటవల్ల తప్పెను.

ప్రభుత్వమువారి యుక్తి సాయమున దీనిని రద్దుపరచుట వల్ల పోలీసు పటేండ్లకొక విధమైన హుకూమతు లభించి మాలీపటేలు తలచెడగొని తొలగించిన తీర్మానమై యుండెను.

ఈ రాష్ట్రమునందే ప్రారంభమైన లేని యీ నిర్బంధ విధానము నేడు మా తాలూకా తహశీలుదారు సాహెబు గారు స్వయముగా నేర్పరచిరి. వారికి పై గష్తి తెలియక కాదు. దీనికి కారణము మాలిపటేలు పట్వారి గ్రామము ను వదలి ఈ జిల్లా యితర తాలూకాలలో తమ యజమాని పొందకనే తమ స్వంత పెన్సిలలో తిరుగుచున్నారట.

ఇటువంటి స్థితిలో తాము చేయవలసిన యింతేజాము గ ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రమంతటికి ఏర్పరచిన పోలీసు పటేలు మాలీ పటేలు పట్వారీల మాలీపటేలు హుకూమతు చలాయించుటకు స్వయముగా గష్తి జారిచేసి తృప్తి జెందిరి. ఈ తాలూకా యందలి పోలీసు పటేండ్లపై కొంతకాల విశ్వాసము లేక కొన్ని పోలీసు పటేండ్లకు దరఖాస్తుల చావడివద్ద యుంచి రాత్రి పగలు హాజరుపొంది వచ్చి పోవు మాలీకారుల సరబరాహి సక్రమముగా జరుగుచుండెను. మాలీపటేలు పట్వారీల కొంతకాల మిచ్చిన దీనికి సరియైన కారణము లేదు. అట్టి హుకుమతు పోలీసు పటేండ్లకు సక్రమ సర్కారులో గూడ వీలుకలిగి పోవచ్చును. దఫదములతో రాత్రింబవళ్ళు చావడివద్ద హాజరువుండి ప్రతి యధికారికి సరబరాహి చేయవలయును. కాని వారికిని మాలీ దఫ్తరము లభించి తహశీలుదారు సేవకొరకు యిట్టి గష్తి లభించిన సంతోషదాయకము పరచవలెను. అప్పుడు పోలీసు పటేండ్ల సక్రమ కర్తవ్య మా తహశీలుదారుగారికి యెట్లు నమ్మినో తెలిసికొనుటకు కష్టకాలము లేదన్న తామేల పోలీసు గారి యుద్యోగమును యధిలాష ప్రయత్నము చేయగూడదు

ఖమ్మం

(స్వకీయ విలేఖరి)

తహశీలు పేష్కారుగారి లాంచ్చా

చిన్నప్పటి కష్టసాయము పట్వారీ నెత్తిన వెళ్లినది

పాలాఖియ జమాబందీ అప్పుడు పేష్కారుగారికి వసూలు బాకీ తనఖీల సమిత్తమై గ్రామముల చుట్టి పటువారీలు రాక పోకలు జరిగినవి. పై కోర్టువారి చుట్టి తిరిగిన తాకీదు వాలు గూడెము పటువారిని పిలచి ఆ పేష్కారుగారు వసూలు బాకీ తనఖీ చేయగా గ్రామము మొత్తముపైన రు. ౧౨౩ బాకీ తేలెను. ఈ బాకీ నెత్తిన పటువారికి వీని తండ్రియు మరియొక గ్రామమునకు కరణముగా నుండెను. రకము ఇదే నుంచి దాఖల్ చేసి కలవు మనకి "అయ్యా బాకీదారు హైదరాబాదు కొరకు మునసబుకి వెళ్ళియున్నారు. పిలిపించి రకము దాఖల్ చేసుకొనుడి" అని పటువారి విన్నవించుకొనెను. కాని పేష్కారుగారు ఒకటియు వినక తహసీలు గుమాస్తాలను పటువారిని పిలిపించి బంధించి రకము వసూలు చేయ ముఖ్యముగా జవానులను ఆజ్ఞాపించిరి. వారు పటువారిని నిర్బంధించు చుండగనే పేష్కారుగారు తమ వినోదముకొరకు పద్యమును పాడుచుండిరి. కొంతకాలము వారిని జుల్మీగా విడిచి గడి మొదటిలోను విచ్చేసి స్వామియుడై వాతావరణ పటువారీ నెత్తిపైన రెండు

హనుమకొండ

(స్వకీయవిలేఖరి)

స్థానిక గ్రంథాలయము

రాజరాజేంద్ర గ్రంథనిలయమునకు భవనము నిర్మింప నారంభించి చిరకాలమైనది. కాకతీయ వర్ధంతిసభయందున శ్రీ ధర్మవీర వామన నాయకులవారు బైసాక్యనహార్హులతో ఎం ప్రసంగించి మూలధనముతో భవననిర్మాణము పూర్తి చేయ నాజ్ఞాపించిరి. ఒక యాంధ్రాభిమాని సహాయమున వలయుకలప యు గిరిదకట్టుటకు కొల్లలభించినవి. కొన్ని వ్యాసములు జరిగినవి. భవననిర్మాణమునకు మరల వహాయము కోరబడినది. అచిరకాలమున గ్రంథనిలయమునకు నూతనభవనము లభింపగలదు. అంతలో దృష్టి నొందక మరల మూలధనము పూర్తి చేయుటగూడ స్థానికులకర్తవ్యము.

ఉస్మానియా కాలేజి

కాలేజినంచిక తెలుగు ఉరుదు ఇంగ్లీషుభాషావ్యాసములతో బయలుదేరినది. ఇంతవరకు మొదటిసంపుటములో నాలుగుపత్రికలు బయలుదేరినవి. ఈ క్రొత్తసంచిక భాగ్యమై

పట్బులను గట్టిగా మోదిరి. అంతట పటువారి చేయునది లేక అల్లాడుచు క్రిందపడెను. జనాబు పేష్కారు సాహెబుగారిని పలువురు గట్టిగా పట్టుకొని వారి సాహస కృత్యము మాన్పించిరి. లేదేని పాపము పటువారి పని యెట్లు పరిణమించెడిదో! దెబ్బతినను పేష్కారుగారు తృప్తి నొందక పటువారినుంచి నగదు రకము దాఖల్ చేయించుకొని రాత్రి ఘం॥ ౭ ల వరకు తీవ్రముగు గురుబు పహారాయందు నిర్బంధించి విముక్తుని కావించిరి. పటువారి నిస్సహాయుడగుటచే చేయునది లేక బాధా నివారణ చికిత్సలను గావించుకొని జనాబు సుద్దాం తాలూకదారు సా॥ గారి సన్నిధి విజ్ఞప్తి పత్రమును సంపుకొనెను.

న్యాయశీలురును, ప్రజాహితులును నగు జనాబు డివిజనల్ అవ్వల్ తాలూకదారు సాహెబుగారు నిష్పక్షముగా పరిశీలించెదరని నమ్ముచున్నాము.

ఈ నమున్న త్రిభాషాభ్యాసములు మొదలగు ముఖ్యాంశములున్నవి. విద్యార్థులకు లోకజ్ఞానము చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. తాము వ్రాయుచున్న బాధలు వ్యాసములను ప్రకటింపబడినవి. తెలంగాణకు ముఖ్యముగ హనుమకొండ కాలేజీ యధికారులు ఆంధ్రభాష్యమును గూడ నిందకాకొక పిచ్చుకొని వారి యుదారత్వకు కృతజ్ఞులు. కాలేజి ప్రారంభమై మొదటి సంవత్సరమునకు సంస్కృతాంధ్ర విద్యార్థులు ఆరుగురున్నారు. పష్టిఫారము మొదలుకొని పోస్టుఫారము వరకు సంస్కృతము గలదు. అన్నితరగతులకును అభిమానముగ నిర్బంధముగ తెలుగుభాషకు నవకాశములు గలవు. క్రమముగ నాంధ్రవిద్యార్థుల సంఖ్య వృద్ధియగుచున్నది.

అపూర్వనిఘంటువు

కాలేజిపండితులగు కొండలరావుగారు వ్రాసిన ఉరుదుసవతెలుగు నిఘంటువు ముద్రణావ్యవహారములు పర్యవేక్షించుటకును గ్రంథమును వ్యాప్తి చేయుటకును ఒక యుపసంఘము నిర్మింపబడినది. ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. గ్రంథకర్త గారు పకాలనివేతనముపొంది విశ్రాంతిగైకొనుటకు ముందే గ్రంథప్రకటనగావించుట యత్యావశ్యకము. ఆంధ్రసోదరులు ఇప్పటికైన గమనించుట యుక్తము. విశేషము గ్రంథము డేమీసైజులో ౧౦౦౦ పుటలతో కాలికోబైండుగలిగి ౫ రూపాయల విలువతో నుండవచ్చును.

విద్యావిషయికవార్తలు

హనుమకొండ కాలేజి దినదినాభివృద్ధిలో నున్నది. ఏడెనిమిదిమంది ఎం ఏలు రానున్నారు. పాఠశాలలో అన్ని తరగతులందును డివిజనులేర్పడును. వరంగల్లు శైవప్రభారంభ పత్రిక పక్షపత్రికగా నిపుడు ప్రకటించుచున్నారు. వరంగల్లు నైట్ స్కూలు ఇప్పటికి దాదాపు ౬౦౦ విలువగలపుస్తకములు గలవు. వారికి నెలకు రు ౧౫ లు వేతనమొసంగ అంగీకరించుచున్నారు. అనుమకొండలో ఈ సంవత్సరమున వర్షములు తక్కువగా కురిసినవి. ప్రజలయారోగ్యము కొంతవరకు చెడినది. ఇప్పుడిప్పుడు స్వాస్థ్యము కలుగుచున్నది. ఓరుగల్లులో దిబ్బలు త్రవ్వి చరిత్రమునకు సంబంధించువస్తువులు వెలికితీయుటయు ప్రయత్న ముజనులకు మాధికారులు నొంతవర నివ్వ వాపిరని యిందువలన నంతరికేల మాపాయలు వ్యయముగునని వినుచున్నారము. శేషాద్రిరమణకవులు వరంగల్లుకువచ్చిరి. ౧౦౦౦ ముద్రిత గ్రంథములు గృహలక్ష్మి రెడ్డిరాణి ఆంధ్రసర్వస్వము సారస్వతసర్వస్వము మున్నగు పత్రికా సంపుటములు సారస్వతాభిమానము ప్రకటించిరి. హనుమకొండలో నొకమహారాష్ట్ర గ్రంథాలయము నెలకొల్పబడినది. అభివృద్ధిలో నున్నది.

శ్రీశైల జీర్ణోద్ధారనిధి

బహుమతులు పంచిపెట్టబడును

ఒక రూపాయ మాత్రమే! చందా ధనము ఒక రూపాయమాత్రమే!!!

౨,౦౦,౦౦౦ చందాదారులు చేసిన తోడనే ప్రతి చందాదారునకు

ఛాయాపట సహిత శ్రీశైల చరిత్రము బహుమానము

రు. ౮౦,౦౦౦ లమొత్తమునకు బహుమానము లొసగబడును

బహుమానముల వివరము

౧. వ బహుమానము	రు. ౨౫,౦౦౦	రు. ౧౦౦౦ బహుమానము	౩
౨. వ ,,	,, ౨౦,౦౦౦	,, ౫౦౦ ,,	౪
౩. వ ,,	,, ౧౦,౦౦౦	,, ౨౫౦ ,,	౮
౪. వ ,,	,, ౫,౦౦౦	,, ౨౦౦ ,,	౧౬
౫. వ ,,	,, ౩,౦౦౦	,, ౧౦౦ ,,	౧౬
		,, ౫౦ ,,	౩౨
		,, ౨౫ ,,	౧౪౪

చేరిన మొత్తము ననుసరించి బహుమతుల మొత్తములు సంఖ్యలు హెచ్చు తగ్గులు చేయబడును. టిక్కెట్లు గ్రూపులుగా నమ్మబడును. ప్రతి గ్రూపులోను ఎ. బి. సి. డి. యి. అను గుర్తులుగల ఒంటి టిక్కెట్లు ౫ వుండును. ఒక రూపాయ విలువగల ఒంటి టిక్కెట్టునకు ఛాయాపట సహిత శ్రీశైల చరిత్రాంశము ఇయ్యబడును. ప్రతి గ్రూపులో ౫ ఒంటి టిక్కెట్లు వ్యక్తముగ గ్రూపు టిక్కెట్టుకు రాబడు బహుమానము ౫ ఒంటి టిక్కెట్లకు పంచిపెట్టబడును.

రాబడు నిలువ మొత్తమును శ్రీశైలమును, హాటకేశ్వరము, శిఖరేశ్వరము వగైరా గోపుర మంటపముల జీర్ణోద్ధారమునకును, నీటి సౌకర్యములకును, మార్గముల అభివృద్ధికిని, వాహనములు చేయించుటకును ఉపయోగింప బడును. టిక్కెట్లు లయువారు క్రింది విలాసములకు వ్రాయుడు

గోలకొండ పత్రికాలయము, దక్కన్,
హైదరాబాదు

లేక

పాణ్యం రామయ్య వకీలు,
అధ్యక్షులు శ్రీశైల పరిపాలన సంఘము,
కోవెల కుర్తిలు, కర్నూలుజిల్లా.

ఆర్లింపూరు

(స్వీయవిలేఖరి)

దున్నపోతుల కాయసంయుక్త విపరీతకాండ.

ఈ తాలూకాలో [illegible] వర్షములు ముగ్గురు వచ్చుచున్న [illegible] ప్రాణాపత్తి నష్టములు వేసినవారి [illegible] కొన్ని గ్రామముల లో పంటల [illegible] ఒక వర్షము [illegible]

జిల్లాప్రవేశము

ఈ తాలూకాలోని [illegible] గ్రామములో కుమ్మరి [illegible] కుమ్మరి చిన్న బుడ్డవాడు అను పేరుగలవానికి [illegible] పోతులకాయమునిన కాయసంయుక్త [illegible] చిన్నవానికి పశులగాయ నెప్పునుగలగించి [illegible] వానిని అనున్న పోతుకొనికట్టి [illegible] పోతును [illegible] [illegible]

మల్లారెడ్డిపేట

(విలేఖరి)

[illegible]

ఈ గ్రామమున [illegible] పండిత [illegible] గలరు. [illegible] రాజా భగవాన్ దాసు గారి [illegible] యిక్కడి ప్రజావ్యవహార [illegible] గ్రంథమేయగును. [illegible] రాజా భగవాన్ దాసుగారు [illegible] ప్రముఖులను [illegible] గారు యిక్కడి [illegible] వ్యవహారముల [illegible] యుచితమనుచున్న [illegible] గ్రామ [illegible] తమ [illegible] మించిరి. వీరువచ్చి సుమారు [illegible] కాలేక [illegible] నష్టముల [illegible] ప్రజాహిత కార్యముల నెన్నియో జేసిరి, వీరియుపమాన వ్యాపార నైపుణ్యముప్రశంసనీయము.

పిమ్మట ప్రజాహితోద్యమమున [illegible] పాఠశాలను ప్రజోత్పత్తి [illegible] స్థాపించి, శ్రీమాన్ పండిత [illegible] శ్రీరంగాచార్య శాస్త్రి ల నుపాధ్యాయులనుగా నియమించిరి. పాఠశాలలలో మనవారే గాక యితర గ్రామముల నుండి దూరముల నుండి వచ్చి విద్యనభ్యసించుచున్నారు. యిప్పటి విద్యార్థుల సంఖ్య [illegible] భారతీయ [illegible] పారమార్థిక [illegible] ఆందుకై పాఠ్యాంశ పరీక్ష గత చైత్రమాసములో జరిగెను. కొంత బాలురను ఉత్తీర్ణులుగా [illegible] సంవత్సర పరీక్ష [illegible] దివమునుండి [illegible] పరీక్షాధికారినిగా [illegible] [illegible] ఉనకు దగిన యోగ్యతనాకు లేకున్నను వారియాజ్ఞను బద్ధుడనై వలసివచ్చినది. కొట్ట యీశహానీలుదారు గారికి [illegible] ఈ పరీక్షా ఫలితాంశములు, విద్యార్థులు, ప్రథమ తరగతులలో వరుసగా ఉత్తీర్ణులైరి. తగినసన్మానములు లభించెను. ఉపాధ్యాయుల కృషిచాల తృప్తికరముగా నున్నది.

ఈ శిక్షణాపద్ధ బాలుర ముందుచాల వృద్ధికి [illegible] తోచుచున్నది. ఆంధ్రమునకైనను ఆదరము లేనియీకాలమున సంస్కృతమున కిట్టి ప్రాముఖ్యత [illegible] జరుపుచున్న యీశహానీలుదారుగారు ప్రశంసనీయులు.

సర్కారువారి ప్రకటన

[illegible] నిజాంగజట్టు [illegible] "నిజాంగజట్టు" పత్రికలో 5 మెహర్ [illegible] ప్రకటింపబడిన [illegible] ఒక పోలీసు కానిస్టేబులు చేసిన తుపాకికాల్పు అసత్యమని సరుకు పత్రిక సంపాదకులకు తెలుపుచున్నారు.

ఒక్కతడవ మాత్రమే

దసరా పండుగకుగాను.

అపూర్వ ప్రదర్శనము [illegible]

"చింతామణి" నాటకము

సుప్రసిద్ధ
నై. యం. ఆర్. [illegible]
[illegible]

వెస్టుమెండ్ సినిమాహాలులో

[illegible]

3 ఆజూర్ 1348 ఫ. నాడు

రాత్రి [illegible] ప్రదర్శింపబడును

సినిమాకూడ చూపింపబడును

రేటు

రు. 3, 2, 1. [illegible]
స్త్రీలకు రు. 2, 1. [illegible]

[illegible]
మేనేజరు, నై. యం. ఆర్. ఏ.

[illegible]

అప్పుడు [illegible] హాజరు [illegible] సబ్‌ఇన్స్పెక్టరు గారు ఒక పోలీసు [illegible] [illegible] దేయుండి [illegible] లు విధించినారు.

డాక్టర్ మూర్తీస్

ఆడుంగడు కాదు "జీవనము" [illegible] మోసము కాదు!

శుక్లనష్టము ప్రమేహము (గనేరియ) [illegible] [illegible] డాక్టర్ మూర్తీస్ జీవనముతో [illegible] [illegible]

ప్రసాదిక

(స్త్రీ [illegible])

[illegible]

[illegible]

ముస్లిం [illegible] మలకు [illegible]

[illegible] సమస్త [illegible] ఔషధము లియ్యబడును. [illegible]

దాక్టరు కృష్ణమూర్తి [illegible] (హనుమకొండ). [illegible] భవాని కంపెని నల్లగొండ (నిజాం).

సమస్తమయిన సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథములు ఔషధములు సామానులకు మాతవారే [illegible] వలయునలయు. మా ప్రూఫ్ [illegible] కేటలాగు కోరినవారికి ఉచితము గ పంపబడును.

గోలకొండ పత్రిక
[illegible] సంవత్సర ఆశ్వీజ శు|| ౬
బుధవారము

అత్యద్భుత మేధాశక్తి ప్రదర్శనము

అల్లూరు శ్రీరామశాస్త్రిగారు ౨౬ వ సెప్టెంబరు శుక్రవారమునాడు రెడ్డిహాస్టలు భవనములో రాజాబహద్దరు వెంకటరామరెడ్డిగారి ప్రతిపాదనపై రాజాబహద్దరు జస్టిసు గిరిరావుగారి యాజమాన్యమున సాయంకాలము ౨ గంటలకాలము అత్యద్భుతమైన ప్రదర్శనము గావించిరి. వీరు ఈ రాష్ట్రము లో సుప్రసిద్ధులై యుండిన అల్లూరు మల్లికార్జున శాస్త్రులవారి కుమారులు. మల్లికార్జున శాస్త్రులవారు శతావధానము అందరుచేసినట్లు చేయువారు కాకుండిరి. వారు లెక్కలు, కవిత్వము, జ్యోతిషము, చతురంగము సమస్యాపూరణము, వ్యస్తాక్షరి, మున్నగునవన్నియు నొకేసారి చేసెడివారు. అట్టివారి కుమారులు వీరు. ఈ శ్రీరామశాస్త్రిగారు [illegible] వివేకవర్ధనిలో ఉపాధ్యాయులుగా నున్నారు. మొన్నటి ప్రదర్శనము చూచిన ఈ నిజాంరాష్ట్రములో మానసికముగా (Mental) లెక్కలు వీరివలె చేయువా రొక్కరునులేరని ఘంటాపథముగా చెప్పగలము. కాని యిట్టి మేధావంతుల నీరాష్ట్రము లో నెవ్వరడుగుదురు. వీరి వంటి వారు పాశ్చాత్యదేశమందుండిన వారికి ప్రభుత్వ సహాయము లభించి చాల ప్రఖ్యాతి వహించి యుందురు.

వారు ప్రదర్శించిన విషయములలో లెక్కలు ప్రధానమైనవి. [illegible] పేరు అంకెలు [illegible] అంకెలు ఈ రెంటికి కలమ కాగితము లేకుండ కండ్లతో చూచుచు మేధస్సు నుపయోగించి నోటితో గుణించుకొని చెప్పవలసినదిగా నొక ప్రశ్న యిచ్చిరి. ఈ గుణకారమును నొకడిక్కు చేయుచుండగా నింకొకడిక్కు నాల్గు భాషలలో (అందు వీరికి తెలియని [illegible], కన్నడమును కూడ చేరియుండెను) న్యస్తాక్షరి యిచ్చిరి. అవన్నియు సరిగా చెప్పిరి. లెక్క కూడ గోమూత్రకము [illegible] [illegible] [illegible] (Cubo root) [illegible] నొక [illegible] శాస్త్రి[illegible], [illegible] [illegible] ప్రాధమునారు [illegible] [illegible] ఈ ఘనమూలము [illegible] శాస్త్రిగారు [illegible] సులభముగా నోటితోనే చేసిరి. దానితర్వాత చక్రవృద్ధి (Compound interest) సంబంధమగు నొక లెక్క [illegible] యిచ్చిరి. అదియు సరిగా చెప్పిరి. ఇవన్ని [illegible] కాలములో నొక [illegible] వాడు విరామము లేనట్లుగా గంటలుకొట్టుచుండెను. అవియు సరిగా చెప్పిరి.

ఈ పండితుడు సభ్యుల కోరికయుండిన గుణకారములో (ఎచ్చింపులో) ౧౫ అంకెలతో ౧౫ అంకెలను హెచ్చించి దాని ఫలితము చెప్పగలనని యు, అట్టి లెక్కకుసుమారు ౭ గంటలుపట్టుననియు చెప్పిరి. అట్టియోపిక గలిగి యెవరైనను సరియె పరీక్షింప [illegible] వారు సిద్ధముగనున్నారు.

ఇట్టి [illegible] పూర్వమేధా సంపన్నులు మన దేశమందరుండు. రామానుజము వంటివారి అంతస్థులోనుండువారు వీరు. కానియేమి గ్రహచారమో వీరిని విచారించువారే లేరు. మన విద్యాశాఖవారును ప్రభుత్వమువారును వీరివిద్య నింకనువృద్ధి చేసి హైద్రాబాదు ఖ్యాతిని వ్యాపింప చేయుటకై కావలసినంత ప్రోత్సాహముచేయుట చాలయుక్తమమని మేము సూచించు చున్నాము.

స్థానికవార్తలు

విజయదశమి రథోత్సవము

శ్రీమద్వేదమార్గ ప్రతిష్ఠాపనాచార్య ఉభయవేదాంతకాంత శమదమాద్య నంత కల్యాణగుణ పరిపూర్ణులైన వాండ్లు చిటిగిద్ద మఠస్థులు [illegible]గారి సింహాసన దాసులైన కూరతాళు వారివంశ పరిపూర్ణులైన గుర్వ పురుషోత్తంస్వామి నిర్మించిన ప్రకారం శ్రీమాన్ హైద్రాబాద్ గోషామహెలు చాక్నవాడిలో ఆమోఘ రామస్వామి మఠమున శ్రీ అంగీరస నామ సం|| ఆశ్వీజ శు|| ౧౦ ఆదివారం సెలంగును తా|| ౮ అక్టూబర్ సం|| ౧౯౩౨ ఫ. రోజు సాయంత్రము ౬ గంటల కు రథవుత్సవము జరుగబోవును గాన భగవద్భక్తులందరు ఈ రథోత్సవమునకై విచ్చేసి తీర్థప్రసాదములు గైకొని భగవత్ దర్శనముచే కృతార్థులు కాగలరని మా ప్రార్థన.

ఇట్లు తమ విధేయులు,
౧. పురుషకార్ హైదరాబాదు రామస్వామి భార్యయగు పురుషాకారి రత్నమ్మ.

౨. సాగిలజాలరాం [illegible].
[illegible] తీయ సభ్యుడు

[illegible] మహారాజుగారు

శ్రీమతి [illegible] గారు మహారాణీ ([illegible]) గారు [illegible] సందర్భమున రెడ్డిహాస్టలుభవన్నాకు కొరకని ౧,౦౦౦. రూపాయిలు చందా. ఆశ్వయి [illegible] యున్నారు

రాజాబహద్దరు కొత్వాలుగారు

రాజాబహద్దరు వేంకటరామారెడ్డి కొత్వాలుగారియు ద్యోగములో రెండుసంవత్సరములు హెచ్చింప బడినదనియు నవా|| రహిమత్యుల్లా గారు నాయబ్ నాజం అలయాత్తుపై నియోజకులైనారనియు వినవచ్చు చున్నది.

౧౩౪౧ వ ఫసలీ మొహారు మలేరియా నివేదిక

౧౩౪౧ వ ఫసలీ మొహారులో సర్కారువారి ఆసుపత్రులలోమలేరియామనగానుచికిత్సపొందినవారిసంఖ్య మొత్తము ౯౬౯౪ ఇది ౧౩౪౦ వ ఫసలీలో కంటె ౬౩౭ అధికము.

ఇప్పటికిని మలేరియావల్ల చిక్కుపడు చుండువారు ఆయాకత్పుర. హుస్సేనిఆలమ్. దూద్‌బౌలి. [illegible] యుండినను మలేరియా అధికారులను రానీయలేదు.

ఈనెలలో ౧౫ బావులు మూయబడెను. ఉండేబావులు ౫౪౯౦ మారులు పారసు గ్రీనుతోను. ౨౧౫౩ మారులు చమురుతోను. శుద్ధిచేయ బడెను. గుంటలు ౧౫౬౧ మారులు. మురుగుకాల్వలు ౧౪౦౫ మారులు శుద్ధిచేయ బడెను

మూసవదిని వదరాటు వద్దనుండి కిషను బాగువరకు లార్వెసైడ్లతో క్రమముగా శుద్ధిచేయ బడుచున్నవి. ఫలితములు అనుకూలముగా నున్నవి. హుస్సేను సాగర్ చెరువుయొక్కయు ఇతర చెరువులను చక్కగా పురుగులు లేకుండునట్లు పరిశుద్ధముగా యుంచబడు చున్నవి.

శ్రీ మహాంకాళికన రాత్ర్యుత్సవము

శ్రీ అంగీరసనామ సం|| ఆశ్వీయుజ శు|| ౧ శనివారము ౧ అక్టోబర్ మొదలుకొని శు|| ౧౦ అదివారమువరకు హైద్రాబాదు కాచిగూడెం శ్రీ మహాంకాళీ మందిరములో పంచసంవత్సరము జరుగును.

దినచర్యాక్రమము

ప్రాతఃసంధ్యాలములు

శు|| ౬ బుధవారం ౭-౫ పూజ
౭.౫ పూజహారతి ౯-౧౨ వరకు బహు ప్రఖ్యాతిగాం. చినవారివలన రాగ్ రాగ్ని కాగలను.
శు|| ౭ గురువారం ౭-౫ పూజ.
-౭౫ వరకు పూజహారతి ౯-౧౨ గం|| వరకు శ్రీసీతారామాంజనేయ భక్త సమాజము గోషామహల్ వారి వలన మేల సర్కస్ పనులు చూపించబడును.
శు|| ౮ శుక్రవారం ౭-౫ పూజ
౭ గం|| మొదలు ౮ వరకు పూజహారతి ౯-౧౨ వరకు రామరాజు లక్ష్మణసింగ్ గారివలన రాధేశ్యాం తరజాలో ధనుషయజ్ఞ చెప్పబడును.
శు|| ౯ శనివారము ౭-౫ పూజ
౭-౫ వరకు పూజహారతి ౯-౧౨ గం|| వరకు శ్రీదత్తాత్రేయ బాలభక్త సమాజము నాదర్ ఘాటు వారివలన సర్కస్ మేల భజన.
శు|| ౧౦ ఆదివారం ౫-౬ హోమము. ౬-౭ పూజ. ౭-౮ ధ్వజస్థాపన. ౧౧-౨ గం|| వరకు బీదలకు అన్నదానము. ౬|| గంటలు జెనిసేవా విసర్జనము

నిజాంరాష్ట్రములో అస్పృశ్యతా నివారణదీక్ష

[illegible] మొదలగు [illegible] ప్రజలు మహాత్మా గాంధీగారి [illegible] దెబ్బతీస్తే [illegible] ఆస్పృశ్యతను నిర్మూలింప దీక్షవహించి [illegible] అస్పృశ్యులను [illegible] హిందువులతో [illegible] దేవాలయములలోనికి ప్రవేశించు హక్కును దేవాలయాధికారులను ప్రార్థించ దలచినట్లును [illegible] నమ్మచున్నది. గాంధిమహాత్ముని నుపవాసము దిగుటకు భగవంతుని ప్రార్థించుచు అనేకులు యాత్రమంగను [illegible] పూర్వాచార పరాయణులు అనేకులు [illegible] అంటరానివారి యిండ్లకుపోయి భగవద్గీత మొదలగు గ్రంథములను చదివి బోధించినారు.

హైదరాబాదు రాజ్యమందు కాగితపు పరిశ్రమ

ఈ మధ్య ఒక స్థానిక ఉర్దూపత్రిక ముఖమున నిజాంసర్కారువారు తమ రాజ్యమందలి కాగితముల పరిశ్రమ యెడల అశ్రద్ధగలిగియున్నారని తెల్పినది. ఈ విషయమున సర్కారువారు ఇట్లు సమర్థనచేయుచున్నారు.

ఈ రాజ్యమందు చేతితో కాగితములను చేయు పరిశ్రమ మొదట మొగలాయీల కాలములో కాజీపురమందు స్థాపింపబడి తరువాతి కోరాట్లవద్ద వృద్ధిబడసెను. కాగితమును తయారుచేసినవారు అందరును మహమ్మదీయులే. యిప్పటికిని ఆపరిశ్రమ వారిచేతులలోనే యున్నది. పూర్వమువారిపేరు కాజీలు. అప్పుడు కాగితమును చేయుటకు చీకిపోయిన జనపత్రాళ్లను బస్తాలను వాడుచుండిరి. ఈవస్తువులను ౧౦౦ కి ౧౫ లేక ౧౬ పాళ్లు సున్నము కలిపి రెండుమూడు వారములు గాలిలో అట్లే చెమ్మగా ఉండనిచ్చెదరు. అందువల్ల చిన్న చిన్న దారములన్నియు మెత్తబడి శుద్ధియగు చుండెను. పిమ్మట ఆపదార్థమును కల్వమువంటి యంత్రములోనుంచి రోలరువంటి రాతితోనో లేక పైకి క్రిందికి కొట్టుకొను ఒకయినప సుత్తి చేతనో పిండిచేయు చుండిరి. తరువాత ఆపలుచని గుజ్జును V వంటి తొట్టిలో కరుగునట్లుచేసి దానిలో నేర్పుగా కొయ్యముక్కల యాధారముతో కాగితములను చేయుచుండిరి. అట్లు ఏర్పడి కాగితపు షీట్లను ఒకప్రక్క సగమంగుళము వరకుమడిచి ఒకదానిపై ఒకటియుంచి అర్థరీమును చేర్చెదురు. ఇట్లు పూర్వము అర్థరీముకాగితములను ఒక దినములో తయారుచేయు చుండెను. ఈ కట్టను బరువైన చెక్కలతో రాత్రి యంతయు కప్పియుంచుట వలన మిగిలిన నీరంతయు ఎండిపోవు చుండెను, తర్వాత మడతసహాయముతో ఒక్కొకషీటును వేరుచేసి గడ్డికుంచెతో దానిని గోడలపై పరచి ఆరగిలించు చుండిరి. అట్లుయెండిన కాగితములను పిండిపట్టించి నును పైన అగేటురాయితోగాని గ్రానైటు రాయితోగాని మెరుగు పెట్టుచుండిరి. తర్వాత ఆకాగితములను కోసి కట్టలుకట్టి అమ్మకమునకు పంపుచుండిరి ఈకాగితము శాశ్వతమై రెల్లుతోను, బొగ్గుసిరాతోను వ్రాయుటకు అనుకూలించును. ఈపద్ధతి యిప్పటికిని యున్నది. అయితే నేం త్రాళ్లకు బదులు పనికిరాని కాగితములను వాడెదరు అవి ఖర్చులను తగ్గించి పనిచేయుటకు సులభముగానుండును, అట్లునను అట్లు తయారయిన కాగితము నాణ్యమునుగా యుండదు. వ్యాపారపరిశ్రమలశాఖవారు నాణ్యమును మెరుగుపచేయుటకున్ను ఈకాలపు ఉక్కు పాళీలతోను వ్రాయుటకు తగిన సిరాలతోను వ్రాయుటకు అనుకూలముగ నిర్మించుటకు ప్రయత్నములుచేసినారు. అయినను ఖర్చు అధికము ఎక్కువ నగానే యున్నందువలన ఈ పరిశ్రమ నశించుచున్నది. మహారాష్ట్రగ్రామము నుగియున్నను ఈ పరిశ్రమతో నిమగ్నమైయుండిన కన్నవారు యిప్పుడు ౨౦ మందికంటె యెక్కువలేదు. వారుకూడ క్రమముగ పనిచేయుటలేదు. అట్లు తయారగు కాగితమును ఎక్కువధరపెట్టి ఇతరులు కొనకపోవుటవలన. ముఖ్యముగా సర్కారుదఫ్తరీ సారిశ్తేదారులకు మాత్రమే వాడుచున్నారు అందువల్ల చాలామంది కాగితపు పనివాండ్రు ఆవృత్తిని వదలి వేరొక వృత్తికి పోవలసివచ్చినది

శ్రీమహాఘనతవహించిన నిజామునర్కారువారి

సూచన

ఈమధ్య కొన్ని వార్తాపత్రికలలో తివాసీలను నేయుట రంగులువేయుట — ఈ పరిశ్రమలను ఉద్ధరించి వృద్ధికి తేవలయునని సర్కారువారికి సూచన లీయబడినవి. సర్కారువారు ఈ విషయమున బహుజాగరూకతతోనే యున్నారు. ముషీరాబాదులో గృహపరిశ్రమాలయమునకు ఒక "రంగుల" శాల చేర్పబడియున్నది. అక్కడ నదగు గృహపరిశ్రమాలయము నందలి యితర భాగములకును, బయటవ్యాపారస్థులకును కావలసిన పనులుచేయుట మాత్రమేగాక జిల్లాలనుండి వచ్చు రంగులువేయువారికి నవీనపద్ధతుల నుపయోగించి వారివృత్తిని ఎట్లువృద్ధికి తెచ్చుటకు సాధ్యమగునదియు నేర్పబడుచున్నది.

ఈరాజ్యమందు యిప్పుడు ౭ సంఘములను యీసందర్భమున యేర్పాటుచేసి యున్నాము. ఇవి ప్రతినెలకును మూడువారములు పల్లెలు సంచారముచేయుచు అక్కడక్కడనుండు రంగులు వేయువారికి తగినసలహాల నిచ్చుచుండును. ఈసంఘముల నన్నిటిని విచారించుచుండుటకును ఇంగ్లాండులో సంస్థాపు ఖర్చులమీద రంగులు వేయుటను చక్కగా అభ్యసించి తరువాత బొంబాయి మిల్లులలో అనుభవము సంపాదించిన వారినొకరిని సర్కారువారు నియమించియున్నారు.

తివాసీలను నేయుటకు ప్రధాన స్థానము మునుపు వరంగల్లు. ఇచ్చట రూ॥ ౫౦,౦౦౦ ఖర్చుపెట్టి ఒకయంత్రశాల పరీక్షార్థము కట్టించబడెను ఈ యంత్రశాల స్థానికకూలీల పనితో తివాసీలను తయారుచేయుచుండెను. ఈపని మనుష్యులను మ॥ ఘ॥ నిజామునుగారు పోయినతడవ గృహపరిశ్రమాలయమునకు దయచేసియుండినప్పుడు చూచినారు. ఢిల్లీనగరుకు కావలసిన తివాసీలన్నియు యీ యంత్రశాలలోనే తయారు చేయవచ్చును. యీరకపు తివాసీలు ధనికులకు మాత్రమేలభ్యమగుటచే బీదవారికికూడ కొనుటకు సాధ్యమై అనుకూలించు వానిని తయారుచేయుటకై వ్యాపారపరిశ్రమలశాఖవారు అన్నివిధముల ప్రయత్నించుచున్నారు. అటువంటి తివాసీలు ఇప్పటికే అనేకములు యితరదేశములకు ఎగుమతి కాబడుచున్నవి. యింకను ఎక్కువగా ఎగుమతి కావచ్చును.

ఏ దేవాలయముల లోనికి పోవలెను?

ఇకముందు ఈ క్రింద సంతకము చేసిన మేము ఆదిహిందూసోదరులకే దేవాలయములలో ప్రవేశముకలదో యా దేవాలయములకే యారాధనకై వెళ్లుదుము. ఆదిహిందువులను రానీయని దేవాలయముల లోనికి మేమునుపోము. మాయభిప్రాయముతో నేకీభవించు వారందఱును నిట్టి ప్రకారము శపథములచేసి తమనిశ్చయమును పత్రికా ముఖమున ప్రకటింతురని నమ్ముచున్నాము.

ఇట్లు

౧ డాక్టరు లక్ష్మారావు. ౨ శేషిరెడ్డి ౩ ఏ. బి. నరసారెడ్డి ౪ రావి నారాయణరెడ్డి ౫ పి. వేంకట్రామారావు ౬ జె. హనుమంతరెడ్డి ౭ సి. హనుమంతరెడ్డి ౮ పి. వి. నారసింహారెడ్డి ౯ బి నరసిహ్మారెడ్డి ౧౦ జి. తుకారాంరావు ౧౧ జి. వెంకట్రామారావు ౧౨ వి. రాజగోపాలరెడ్డి ౧౩ పి. నాగిరెడ్డి ౧౪ కె. ఉమాపతిరావు ౧౫ కె. భాస్కరరావు ౧౬ వి. సీతారాంరెడ్డి ౧౭ వీ. యస్. ప్రకాశరావు ౧౮ ఏ. రామచంద్రారెడ్డి ౧౯ బి. వెంకటరెడ్డి ౨౦ డి. గోపాల్‌రెడ్డి ౨౧ వి. నారాయణరెడ్డి ౨౨ కె. జనార్దనరెడ్డి ౨౩ ఏ. లక్ష్మీనరసిహ్మారెడ్డి ౨౪ పి. గోపాల్‌రెడ్డి ౨౫ కె. వి. రామచంద్రారెడ్డి ౨౬ సుప్రతాపరెడ్డి ౨౭ మేడేపల్లి హరిశ్చంద్రారెడ్డి (రాయణిపేట) ౨౮ నా. గౌరీశంకరశర్మ ౨౯ కృష్ణశర్మ (తిరుమల)

సర్కారువారి సబ్బుయంత్రాలయము

[illegible] రాజ్యమందు మాహావామొదలగు సబ్బువంటు పదార్థములు వాడుకలోనికి వచ్చుటకు ముందు [illegible] సబ్బుయంత్రాలయ స్థాపన [illegible] యంత్రాలయము స్థాపింపబడెను. [illegible] సబ్బు [illegible] అయితే క్రొత్తగా కల్పించిన యంత్ర [illegible] సర్కారువారి యంత్రా [illegible] క్రొత్తగా కల్పించిన యంత్రము [illegible]

[illegible]

వాఢిను సబ్బు అను పేరుగల నూనెసబ్బు నర [illegible] ప్రవేశపెట్టబడెను. [illegible] సర్కారువారి [illegible] గవర్నమెంటువారు [illegible] యంత్రాలయమును మూసి వేసినప్పటినుండి [illegible]

[illegible] సర్కారువారి ప్రధానోద్దేశ్యమైనది. అయితే టాయిలెటు సబ్బును అంగళ్లలో ప్రవేశపెట్టలోపల సోలు యేజంటును మాన కొనినందున సర్కారువారికి సబ్బును అంగళ్లలో ప్రవేశపెట్టుటయందు కొంతయిబ్బందికలిగెను. అయినను చిన్న చిన్న వర్తకులకు కొద్ది అప్పులమీద అమ్మటను ప్రారంభించినారు

యంత్రాలయమును విచారించుటకై పరిశ్రమ శాఖయొక్క డైరెక్టరు [illegible] ఖాను బహద్దర్ [illegible] యంత్రాలయము [illegible] అనేకరకముల సబ్బులను [illegible] అంగళ్లలో ప్రవేశపెట్టినది. [illegible] టాయిలెటు సబ్బు [illegible]

వారిచ్చుచున్నారు.

[illegible] సబ్బులు [illegible] సంధర్భించినవి:—

1. గోల్కొండ [illegible] సబ్బు 144 బిళ్లలుగల ఒక పెట్టె (ఒక బి: 12 [illegible]) — 30-0-0
2. అదే ఒక్కొక్క బిళ్ల 8 [illegible] — 21-12-0
3. గోల్కొండ టాయిలెట్ సబ్బు 144 బిళ్లలుగల ఒక అట్టపెట్టె — 34-0-0
4. గోల్కొండ [illegible] సబ్బు ఒక్కటి 1 1/2 [illegible] 144 బిళ్లలుగల ఒకపెట్టె — 19-0-0
5. గోల్కొండ టర్కిష్‌బాత్ సబ్బు 144 బిళ్లలుగల ఒక అట్టపెట్టె — 16-0-0
6. గోల్కొండ [illegible] సబ్బు 144 బిళ్లలుగల ఒకపెట్టె — 54-0-0
7. గోల్కొండ [illegible] 144 [illegible] — 63-0-0
8. [illegible] సబ్బు — 18-0-0
9. [illegible] బిళ్లలు 145 గలపెట్టె — [illegible]
10. గోల్కొండ [illegible] — [illegible]

ఇంతేగాక టాయిలెటుకు [illegible]

[illegible] 400 [illegible] 1 00 [illegible] 1/2 [illegible] 40) [illegible] (రూ + 2-1/2) [illegible] 20) [illegible] (రూ + 5) [illegible] 100 మాత్రమే [illegible] (రూ + 10) [illegible] 100 [illegible]

[illegible]

యద్దు వ స్త్ర ము లు

వింత వెలలు

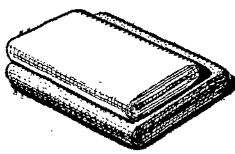
మోహింప జేయుచున్నవి!

ప్రతివారును యద్దువస్త్రములను కొని సంపాదించుకొన్న అద్భుతమైన విలువనుగూర్చి గొప్పగా చెప్పుకొనుచున్నారు. నీవుకూడ హైదరాబాదు, పత్థరుగట్టి, అలావుద్దీను బిల్డింగుకు పోయిచూచినయెడల ఆశ్చర్యపడుదువు. చేతిగుడ్డలు మొదలుకొని కోటుగుడ్డలవరకన్నియు అక్కడనీవు యివ్వగలచుకొను ధరలో సగము నకేదొరుకును. నాణెములును, శాశ్వతములును అయిన కోటుగుడ్డలు గజము ౧కి ౧౦ అణాలకు దొరుకును. ఆకర్షించునట్టి పట్టుగుడ్డలు క్రొత్త క్రొత్త రకములలో అనేకమాదిరీలు గజము ౧కి ౫ అ. ౯ పైలకు దొరకును. ఇంక అందరు ఆశ్చర్యముగా చెప్పుకొనుచున్నారన్న వింతయేమున్నది.

అన్ని సరకులును, తయారైన రకములున్ను గ్యారంటీ. మంచిది కాని దానిని దేనిని అమ్మము. మరి ధరలు అంతగా తగ్గియుండుటకు కారణమేమన సరకులను యంత్రశాలవద్దనుండి నేరుగా తెప్పించుటచే మధ్యస్థుల లాభములుపోయి మీకు లాభము కలుగుచున్నది.

ఇక్కడ దొరుకు ధరలు కొన్ని క్రింద వ్రాయబడియున్నవి.

(వ్రాసిన ధరలు హాలీ సిక్కాలు)

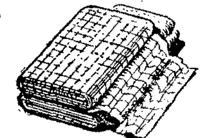

కోటుగుడ్డలు

అన్నిరకముల సరకులు. పలువిధముల రంగులు. మాదిరీలు. చాలకాలము మన్నికయు ... తప్పక ... రంగుపోదు. ... గజము ... పైన అమ్ముచున్నారు. అయినను మేము గజమొకటికి ౧౦ అణాలకేయిచ్చుచున్నాము.

పట్టుగుడ్డలు

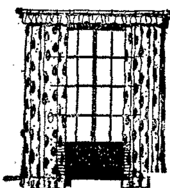
బలేసరకు. రకరకముల సరకు. క్రొత్త రకములు. ఇటువంటివెల దొరకదు గజము ౧కి ౫ అ. ౯ పై మొదలుకొని

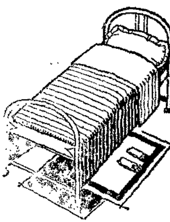
చీరగుడ్డలు

... చీరలు ... గజము ౧కి ... పై మొదలుకొని గలవు. ఇంకను ... అనేకమైన ... కలవు.

కిటికీగుడ్డ

కిటికీగుడ్డలకును, సామానులకు ... ఇంకను ఇతరమైన ... ఎండకు వెలిసిపోవు. గ్యారంటీ ... వింతవెల. ... గజము ౧కి ... పై

కప్పుకొనుగుడ్డలు

అసమానమైన రకము ... గ్యారంటీ ... మొదలు ... పై

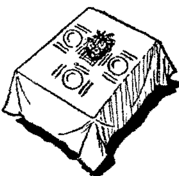
టీ గుడ్డలు

చాలరమ్యముగా ... ౧కి ...

తువాలులు

రమ్యమైన రంగులు
టర్కిషు టవలింగ్
గజమొకటికి ...
మొదలుకొని గలవు
చెనిల్లి . అందములుగల
తువాలు ౧కి ...
... టవలలు డజను౧కి ...

మేజాలపై పరచుగుడ్డలు

మంచిరకములు దొరకును ...

EDSU Fabrics

యద్దువస్త్రములు అలావుద్దీనుబిల్డింగ్, పత్థరుగట్టి, హైదరాబాద్.

E. D. 2

పాశ్చాత్యదేశపు ప్రబలలైన స్త్రీలు

అన్ని పాశ్చాత్య దేశములయందును యీ కాలమున నేనకువేలుగా స్త్రీలు శరీర వ్యాయామముల యందును ... నాటలందు పాల్గొనుచున్నారు కాని మన దేశమున స్త్రీలు తమ వంటయింటి, పడకటింటి కృత్యములకు మినహా మరేమి పనులు విచారించుకొను పాపమున కేగారు. ఇందుచే వారు త్వరలో అనారోగ్యలగుటయే గాక వారి సంతతి గూడ నానాటికి క్షీణదశ నొందుచున్నది. కాబట్టి స్త్రీలు త్వరలోనే మేల్కొని శ్రీయుత సురవరం ప్రతాపరెడ్డిగారు చెప్పినట్లు స్త్రీలు కేవలము శరీర వ్యాయామము కొరకై పాటుపడుటయే గాక తప్పక ఆత్మరక్షణార్థమై కఱ్ఱసాము కత్తిసాము గూడ నేర్చుకొనవలసి యున్నది.

గోషా మొదలగు ఆటంకములచే బాధపడుచుండిన మన స్త్రీ లోకములో శ్రీయుత కోడి రామమూర్తిగారిని గూడ ధిక్కరించునట్టి నారు కొందరు వనితలు గూడ నున్నారని సంతోషపడవలసి యున్నది. వీరిలో మొట్టమొదట పేరు గాంచిన వనిత సుశీలా బాయిగారు. ఈమె బోసు సర్కసునందు తమ ప్రావీణ్యమును జూపుచుండెను. ఈమె యొక్క దేహ సౌష్ఠవము పెక్కులు పురుషులకు గూడ ఆశ్చర్యమును గలిగించుచుండెను. ఈమె కేవలము దేహబలమును జూపుటయే గాక తన యొక్క మనో బలముతో గుండెను గూడ నా... నిమిషములు ... భూమియందు పాతిపెట్టబడి నప్పటికిని బ్రతికి యుండెడిదట. తరువాత ప్రసిద్ధిగాంచిన సుప్రసిద్ధ వనితామణి తారాబాయిగారు. ఈమె తన స్వంత సర్కసును తీసికొని హిందూదేశమంతటను సంచరించెను. ఈ వనితామణి చేయుచుండిన ఘనకార్యములు జూచు భాగ్యము నాకుగూడ లభించెను. ... పౌనులు బరువుగల రాతిని తన వీపుమీద పెట్టి సమ్మెటలతో కొట్టినను ... తా నొక్క పెట్టున దానిని క్రిందికి నూడించి వెళ్లిపోవుచుండెను. ఒక బండినిండ మనుష్యుల కూర్చుండబెట్టి దానికి యొక యినుప ... కట్టి, ఆ యినుపను తన పండ్లచే నూపించుకొని ఆ బండిని గూడ వెనకకు త్రోయుచుండెను. ఈ కార్యమును జూచిన నెవరికిగుండె గుభిల్లు మనదు? ముజుందారుగారు ఇట్లు చేయునట్టి యీమె నిర్ణీతమును పరీక్షించెనట. ఆ ... మోయించుకొను ప్రదేశమున మాత్రమే ... యుండెనే గాని రక్తము మాత్రము రాకుండెనట. ఈ వనితామణి స్త్రీలు భీమబలులు కాజాలరనునట్టి శుష్కవాదనల నన్నిటిని మార్చివేసెను. ఈమె దేహమును జూచినవారికి తప్పక గ్రీకులతో రణరంగమున సరిసమానముగ పోట్లాడిన (Amayons) అమెజానులు జ్ఞప్తికి రాకమానరు. ఈమె ఇంతటితో యూరకుండక తన విషయమై ... ఇప్పుడు గృహిణియై నర్సులను ... ఇట్టి వనితారత్నము యొక్క ... మన గోషా మొదలగు ... త్వరగ ... నూతన యువతులకు వచ్చులగుదురు?

వీరి తరువాత (Great Indian Ladies Circus) యను మరియొక గొప్ప సర్కసు వచ్చియుండెను. ఇందు పనిచేయువారందరు స్త్రీలై యుండిరి. వారిలో నొక ... విరజ వనిత చేసిన అద్భుత కృత్యములు మరచ్చుటను నాకు జూచు భాగ్యము కలుగలేదు. ఆ సర్కసునందు వారిలో నొక వనిత పై చెప్పబడిన తారాబాయి చేసిన మహాద్భుత కృత్యముల నన్నిటిని జేసెను. తుదకు గుఱ్ఱపు స్వారిగూడ అత్యద్భుతముగా జేసెను. ఇట్టి పనులు జేసిన వనితయొక్క శరీరము అంత దళసరముగా లేకయుండెను, కాని ఆమె ఎముకలబలము భీమబలమని నేను చెప్పవలసి యున్నది.

తరువాత ప్రసిద్ధిగాంచిన వనిత శ్రీమతి రుక్మిణీబాయి శాండో. ఈ ఆంధ్రవనితారత్నమే కోడి రామమూర్తిగారిని సవాలు జేసి యుండెను. ఈ యమ బొమ్మజూచిన పెక్కులు పురుషులకు గూడ గుండె గుభిల్లు మనవలసి యుండెను. రుక్మిణీబాయిగారు రామమూర్తిగారు చేసిన కృత్యముల నన్నిటిని అవలీలగ నొనరించుచుండెను. ఈ వనితారత్నమును గూర్చి ఇప్పుడు మన మంత విశేషముగ వినకపోయి నప్పటికిని ఈ యమ శరీర సౌష్ఠవము పూర్వమునుండి వచ్చుచుండిన శుష, నాడులన్నిటిని రూపుమాపెను. స్త్రీలు మల్లబలులు కాగలరని దేశమెల్లెడలను జాటెను. జగత్ విఖ్యాతిని వహించెను.

నేను మునుపు ఎండన్ కాలేజియందు జదువు వనితల నామములు వినుచున్నాము గాని వారిలో పురుషులతో పాటు వ్యాయామమందు పేరు గాంచినవారి నామములు వినుటలేదు. మొన్న మొన్న లాస్‌ఏంజెల్సు యందు జరిగిన ప్రపంచ పోటి పందెములయందు ఎందరో వనితామణులు ఎన్నియో దేశములనుండి వచ్చి గెలుపునొంది ఖ్యాతిని గడించిరి కాని మన దేశమునుండి పోయి ఖ్యాతిని గడించిన వనితామణి నామమును వినకయున్నాము. ఇందుకు పెక్కు కారణములు కలవు. అందున ముఖ్యమగు కారణము మన యొక్క అసహాయాభిమానమే! "స్త్రీలు బలవంతులైన పురుషుల లక్ష్యపెట్టెదరా?" యని యొక నాయకుడనుమంత నేను విచారముతో విని యూరకుండ జాలనైతిని. ... వారు శాంతులైనచో సంసారములు వృద్ధిజెందవని యనుకొనువారెందరో గలరు. ఇట్టి వారు తప్పక ఈ విషయమై మీర హార్టాగు కమిషన్‌వారు వెలిబుచ్చిన విషయముల చదువవలసి యున్నది. ఈ కమిషన్‌వారు ఇప్పటి కాలపు విద్యార్థినులు త్వరగా క్షయ మొదలగు వ్యాధులకు వశులగుచున్నారని దెలిపిరి. ఇంకనైనను మన వృద్ధ యభిప్రాయములు మేల్కొనియెదరో లేదో, తెలియకున్నది! ఇప్పుడిప్పుడు కొన్ని శుభ సూచకములు గూడ కనుపించుచున్నవి. మొన్న మొన్ననే బొంబాయి మొదలగు స్థలములయందు స్త్రీలు కఱ్ఱసాము మొదలగు విద్యలను నేర్చుకొనుటకు గడంగిరి. ఇట్టి మన దేశ మెల్లెడలను కదంగెదరని ఆసించుచున్నాము.

కేలప్పనుగారి నిరశనవ్రతము

మహాత్ముని సలహా

కేలప్పనుగారి ఉపవాసము నేటికి 8 దినములైనది. చాల నిరసముగ నున్నారు. ముఖము నందు నేమియు మార్పులగనుండెడి కళ లేదు. కూర్చొని స్వయముగనే దంతధావనచేసికొనెను. తడి బట్టతో ఒడలు తుడిచిరి. రాత్రి నిద్రబట్టినది. కాని మంచము బట్టియుండుటచే నడుము నొప్పిగ నున్నదనుచున్నారు. ముఖ్యమగు సందేశములను వినుచున్నారు. కొన్ని ప్రత్యుత్తరములను పలకలపై వ్రాయుచున్నారు.

నిమ్నజాతుల శ్రేయముకొరకే తాము జీవించియుండుట మంచిదిగాన ఉపవాసము విరమింపవలయునని గోరుచు డా॥ అంబేడ్కరుగారు పంపిన తంతివార్తకు ప్రత్యుత్తరముగ "ఎన్నడును తప్పనిసరిగ జీవించియుండ నవసరములేదు. నిమ్నజాతులకు ఎక్కువ మేలుచేకూరునను ఆశతోనే నేనీ పని చేయుచున్నానని" కేలప్పనుగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

జామరినుజవాబు

జామరినుగారి యొద్దనుండి యీ దిగువ తంతివార్త కేలప్పనుగారికి వచ్చినది:— "మీరు ఉపవాసము మానినచో నేను, సహోద్యోగులగు యితర ధర్మకర్తలతోను, తాంత్రికులు వైదికులతోను, తిరువాంకూరు, కొచిను దేవస్థానముల వారితోను, సంప్రతించి, న్యాయమంగీకరించునదో చేయవలసినది చేయుదును."

గాంధి మహాత్ముని సలహా

కేలప్పనుగారికి గాంధి యొద్దనుండి యీ దిగువ తంతివార్త వచ్చినది:—కొన్ని నెలల వరకు ఉపవాసము మానవలసినదిగా నిన్ను కోరుమని జామరిను నాకు వ్రాసెను. ఇప్పుడు అస్పృశ్యులను దేవాలయములలోనికి రానిచ్చినచో పూర్వాచారప్రియులకు చాలకష్టమగుననియు, అట్లు చేసినచో వారిని బలవంతముగ ఒప్పించుట యగుననియు వారనుచున్నారు. ఈ కారణముచే మీరు మీ ఉపవాసవ్రతమును వాయిదా వేయుటకు అవకాశము గలదేమో ఆలోచించుకొనుడు. జామరిను ఇట్లనుచున్నందున మీరు అతనికి తగిన అవకాశ మిచ్చితిరా లేదాయని ఆలోచించుకొనుడు.

కేలప్పనుగారి జవాబు

కేలప్పనుగారు యిట్లు జవాబు పంపిరి:— చూ వ్యవధి యొసంగలేదని జామరినుగారనజాలరు. చివరవరకు యీ సంస్కరణను ఎదిరించుటకు ఒకరిద్దరు ఉండనేయుందురు. కాని పూర్వాచారపరాయణుల మనస్సులకు కష్టము కలిగించుటకన్న వేలకొలది నిమ్నజాతుల సోదరుల మనస్సు గాయపరచుట అన్యాయము కాదా?"

R[illegible] 5

RegNo M 2185

STAMP

Printed and [illegible] ished by G. Rama krishna Reddy at the Golkonda power Press, Hyderabad and Edited by [illegible] K Balakrishna Reddy